

Anbefalinger til 'Urørt skovrejsning' i regi af 'Aftale om et Grønt Danmark'

'Aftalen om et Grønt Danmark' indeholder en historisk indsats for skovrejsning i Danmark. Af aftalen fremgår det, at 100.000 ha skal rejses som 'urørt skov' heraf skal 80.000 ha at være privat- og 20.000 ha statslig 'urørt skovrejsning'. Af den samlede bevilling på ca. 22 mia. kr. reserveres 7 mia. kr. til denne indsats på private arealer. I aftaleteksten står der:

"Private lodsejere gives mulighed for at bidrage til at fremme natur og biodiversiteten yderligere på nye skovarealer ved, at tilskudsordningen indrettes, så der kan søges om et tillæg på 15.000 kr./ha for etablering som privat urørt skov, herunder med tinglyst forbud imod fremtidigt salg af træ."

Dansk Skovforening vurderer, det er vigtigt at en kommende ordning for urørt skovrejsning prioriterer arealer, der ligger i forbindelse med eller i nærhed af eksisterende naturarealer, så urørt skovrejsningsordningen kan være med til at sikre store sammenhængende naturarealer. Aftalen skaber for nuværende ikke incitament til, at dette kommer til at ske.

Større, sammenhængende arealer vil give de bedste forudsætninger for fremme af natur- og biodiversitet, og bør derfor prioriteres i indsatsen for urørt skovrejsning. Det vil dog tage tid før der opnås biodiversitetseffekter for fx rødlistearter på arealerne. Ligeledes vil det tage tid før et areal med naturlig tilgroning kan betegnes som egentlig skov / skovlandskab, og for den sags skyld, før det har et stort og stabilt optag- og lager af CO₂.

Tilpasning til det givne areal er afgørende

'Urørt skovrejsning' kan ske på to måder. Enten ved fri succession dvs. den udvikling, der over tid sker i et areals artssammensætning af både planter og dyr eller assisteret naturlig tilgroning, hvor man hjælper successionen i gang, fx gennem delvis tilplantning.

Tilgroning med fri sussektion

Fri succession, der ender med at træet etablerer sig på arealet, er afhængig af, at tilgroningsarealet ligger relativt tæt på ældre skove. Skovtræsarterne som eg og bøg flytter sig kun få meter om året. Er afstanden til frøkilderne stor, vil det tage mange årtier inden, der indfinder sig træer og egentlig skovlignende bevoksning på arealet, og dermed inden arealet udgør et stabilt og stadigt stigende lager af CO₂. Ved udlæg til fri succession er afstanden og variation i nærtliggende skvområder vigtige parametre for, hvordan arealet til naturlig tilgroning vil udvikle sig.

Assisteret naturlig tilgroning

Hvis et areal ikke har nærtliggende frøkilder, der kan sætte gang i en god/ønskværdig fri succession, kan skovrejsning til urørt skov med fordel laves som en assisteret naturlig tilgroning. Her kan spredning af træer og buske fremmes ved fx at plante hjemmehørende træer og buske i grupper på arealet og opsætte stolper som rastested for fugle (frøspredning). Herefter overlades arealet til sig selv i al evighed. Formålet med den assisterede naturlige tilgroning er at sætte gang i tilgroningen af arealet med træer og buske, der er værdifulde for biodiversiteten og som er tilpasset til lokaliteten.

Naturlig tilgroning eller assisteret naturlig tilgroning vil kunne sikre en billigere etablering og et forventeligt større bidrag til biodiversitet end traditionelle plantede skove med højt plantetal.

Kvaliteten af den urørte skov - mulighed for pleje/gribe ind

Der bør i ordningen være fokus på, hvordan man sikre kvalitet i de urørte skove. Den urørte skov skal etableres ved naturlig tilgroning på tidligere landbrugsjord, der har et højt næringsstof niveau. Hvis der derudover mangler frøkilder af hjemmehørende træarter, kan det blive svært at få natur-kvaliteter ind i tilgroningen.

Der bør derfor etableres retningslinjer for, hvilke frøkilder der skal være i umiddelbar nærhed for, at arealerne kan etableres ved naturlig tilgroning eller, hvordan etableringen kan assisteres og med hvilke arter. Hvis etableringen ikke går som forventet, og der sker selvforyngelse af ikke hjemmehørende træarter og/eller med invasive arter, bør der være mulighed for at fjerne de uønskede arter med dækning af omkostningerne til sådan et indgreb, fx ved at have mulighed for at sælge træet til flis.

Urørt skov og arealklassifikation

Af skovloven fremgår, at op til 10% af en skov, der pålægges fredskov, kan anlægges som lysåbne arealer. Miljøstyrelsen regner alle arealer, der tilplantes med under 2.500 planter pr. ha som lysåbne. Der er derfor reelt ikke mulighed for at anlægge skove ved naturlig tilgroning eller assisteret naturlig tilgroning med lavt plantetal, hvor arealet pålægges fredskovspligt. Hvis man ønsker at muliggøre flydende overgange mellem urørte arealer og arealer med skovbrug, bør man fjerne denne barriere.

En succesfuld urørt skovordning

En national ordning for naturlig tilgroning af urørt skov kan dermed lægge op til forskellige tilgroningsmodeller. Ligeledes bør det evt. også kunne kombineres med arealer med aktivt skovbrug.

Dansk Skovforening vurderer, at der er behov for fleksibilitet både i forhold til at skabe værdifulde biodiversitetsarealer og i forhold til at sikre, at der er tilstrækkelig interesse fra private lodsejere for ordningen – mange lodsereje vil formodentlig være tilbageholdende med at indgå i en ordning, baseret alene på fri succession, hvor skoven ikke når at etablere sig i deres egen levetid.